

ناشتایی با زمان مشخص جهت انجام برخی آزمایش ها مانند آزمایش قند خون ناشتا، تری گلیسرید و ... الزامی است چرا که خوردن غذا می تواند منجر به تغییر در مقادیر آزمایش شود . اگر پزشکان یا همکاران ما در آزمایشگاه از شما بخواهند که در وضعیت ناشتا برای انجام آزمایش ها مراجعه نمایید خواهشمند است موارد ذیل رعایت گردد. ۱۰ الی ۱۲ ساعت قبل از مراجعه به آزمایشگاه هیچ غذا یا آشامیدنی (بجز آب) نخورید و نیاشامید. (حتی چای و قهوه)

این مدت ناشتایی در شب توصیه شده است که فعالیت های بدن به حداقل رسیده و مقادیر طبیعی نیز در نمونه های صبح تعیین مقدار شده اند. در صورتیکه آزمایش های مربوط به چربی خون مثل تری گلیسرید برای شما درخواست شده باشد، مدت زمان ناشتایی حداقل ۱۲ ساعت است .

بعد از نمونه گیری شما می توانید رژیم غذایی عادی و فعالیت روزانه خود را شروع نمائید. **مصرف داروهای که پزشک دستور قطع آنها را صادر نکرده است بلامانع است.** بعد از خونگیری آرنج را صاف نگه داشته و به مدت ۳-۲ دقیقه محکم با پنبه روی محل خونگیری فشار وارد سازید. خم کردن آرنج ممکن است احتمال کبودی را افزایش دهد .

طی مدت ناشتایی از استعمال دخانیات ، جویدن آدامس و تمرین های بدنی و ورزش پرهیز نمایید. این موارد ممکن است منجر به تحریک سیستم گوارش و تغییر در نتایج آزمایش ها شود.

برای جلوگیری از تأثیر گرسنگی زیاد نباید بیش از ۱۶ ساعت ناشتا باشید.

آزمایشاتی که به ۱۰ الی ۱۲ ساعت ناشتا بودن نیاز دارد:
قند خون ناشتا، آهن، TIBC:

آزمایشات شایعی که به حداقل ۱۴-۱۲ ساعت ناشتا بودن نیاز دارد:
کلسترول، تری گلیسرید، آپولیپو پروتئین ها

کلسترول: جهت یک هفته قبل از انجام تست رژیم غذایی معمولی داشته باشید.

اوره: برای انجام این آزمایش ۸ ساعت ناشتایی کافی است. به علاوه حداقل ۲ الی ۳ روز پیش از انجام آزمایش از مصرف غذاهای حاوی گوشت زیاد خودداری نمایید.

تست های کبدی:

۱. به جز تست آلکالن فسفاتاز که نیاز به ناشتا بودن دارد، برای مابقی تست های کبدی نیازی به ناشتا بودن نیست. ولی بهتر است حداقل چند ساعت ناشتا باشید.

۲. مصرف الکل سبب آسیب به کبد شده و در نتیجه بسیاری از آنزیم های کبدی از جمله آلکالن فسفاتاز، SGOT، SGPT و GGT افزایش می یابد.

۳. مصرف فنوباریتال و فنی توئین و برخی داروهای دیگر که جزء داروهای ضد صرع می باشند سبب افزایش سطح آنزیم های کبدی می شود.

۴. حداقل ۳ روز قبل از آزمایش هیچگونه تزریق عضلانی نداشته باشید.

آهن و TIBC:

شب قبل از آزمایش نباید غذای غنی از آهن مثل گوشت قرمز مصرف نمایند.

آزمایش اندازه گیری آنتی بادی هلیکوباکتر پیلوری:

هلیکو باکتر پیلوری یکی از عوامل مهم مولد ورم و زخم های معده است. نیاز به آمادگی خاصی ندارد اما بهتر است که بیمار شب قبل غذای چرب مصرف نکند زیرا افزایش چربی خون می تواند نتیجه این آزمایش را مخدوش نماید.

H. pylori Stool Ag (آنتی ژن هلیکوباکتر پیلوری)

این آزمایش بر روی نمونه مدفوع انجام می شود.

به دلیل تاثیر داروهای مهارکننده اسید (مانند امپرازول، ایزومپرازول و ...) بر روی آنتی ژن هلیکوباکتر، از مصرف آنها تا ۷ روز قبل از آزمایش خودداری کنید.

CBC:

نیاز به ناشتایی ندارد ولی بدلیل تأثیر خوردن چربی ها بر نتایج آزمایش، حداقل ۳ ساعت قبل از آزمایش، غذا میل نفرمایید.

تست های PT و PTT:

اگر جهت کنترل دوز دارو استفاده می شوند، نیم ساعت قبل از گرفتن دوز وارفارین (برای تست PT) و هپارین (برای تست PTT) نمونه گیری باید انجام شود. ترجیحاً همیشه به یک آزمایشگاه مراجعه نمایید.

CPK:

۱. برای تشخیص سکته های قلبی، بیماری های عصبی و عضلانی مورد استفاده قرار می گیرد.
۲. حداقل تا یک هفته قبل از انجام تست هیچ گونه تزریق داخل عضلانی نداشته باشید.

برای آزمایش Semen Analysis و پرولاکتین راهنمای انجام هر کدام از این آزمایش ها را می توانید از پذیرش آزمایشگاه دریافت نماید.

آزمایش قند خون ناشتا:

جهت انجام این تست ۱۰ الی ۱۲ ساعت قبل از مراجعه به آزمایشگاه هیچ غذا یا آشامیدنی (بجز آب) نخورده و نیاشامید.

آزمایش قند خون دو ساعته:

طی ۱۰ تا ۱۲ ساعت قبل از آزمایش نباید غذا بخورید. شب قبل از آزمایش، یک وعده غذایی (نظیر نان و پنیر) مجاز می باشد. هر گونه وعده غذایی سنگین و پرکالری برنتایج آزمایشات تأثیر منفی می گذارد. طی ۱۰ تا ۱۲ ساعت قبل از آزمایش نباید چای، قهوه و آب میوه بنوشید. نوشیدن آب بدون اشکال است. (مگر آنکه محدودیت در مصرف آب توسط پزشک معالج تذکر داده شده باشد). پس از آنکه تست قند خون ناشتا برحسب درخواست پزشک معالجتان در آزمایشگاه گرفته شد، صبحانه میل فرمائید این صبحانه باید معمولی باشد که روزانه استفاده می نماید یعنی به همان مقدار که هر روز در صبحانه از قند و شکر و نان و لبنیات استفاده می کنید، در این روز هم همان قدر مصرف نمائید. بلافاصله پس از تمام شدن صبحانه یا به عبارتی بلعیدن آخرین لقمه از صبحانه ساعت را یادداشت کرده و طوری وقت را تنظیم نمائید که دقیقاً دو ساعت بعد جهت خونگیری در آزمایشگاه حضور داشته باشید به هم خوردن زمان فوق یعنی کمتر از ۲ ساعت یا بیشتر از دو ساعت سبب اشتباه در نتیجه آزمایشات خواهد شد.

توجه داشته باشید که از ۱۰-۱۲ ساعت قبل از آزمایش نباید تحرک غیر متعارف مانند فعالیت شدید بدنی و ورزش داشته باشید. حتی الامکان صبحانه را در آزمایشگاه میل کرده و تا زمان آزمایش در آزمایشگاه بمانید و از پیاده روی، ورزش و همچنین خوردن و آشامیدن و مصرف دخانیات اجتناب کنید. آزمایش قند خون دو ساعته باید در همان روزی که نمونه قند ناشتا گرفته شده است انجام پذیرد.

آزمایش غربالگری چالش گلوکز (GCT):

خانم ها در دوران حاملگی ممکن است به دیابت حاملگی مبتلا شوند. یکی از آزمایش های اولیه برای تشخیص این گروه از بیماران آزمایش چالش گلوکز است که در واقع چگونگی پردازش قند توسط بدن شما را ارزیابی می کند. این آزمایش معمولاً در هفته ۲۶ الی ۲۸ حاملگی درخواست و انجام می شود.

جهت انجام آزمایش رعایت نکات ذیل الزامی است:

هیچگونه آمادگی قبلی از انجام آزمایش از جمله ناشتا بودن لازم نیست. ولی باید از آخرین وعده غذایی حداقل ۲ ساعت گذشته باشد. در هنگام مراجعه به آزمایشگاه از شما درخواست خواهد شد که محلول گلوکز آماده شده توسط پرسنل آزمایشگاه را بطور کامل بنوشید (۵۰ گرم گلوکز در یک لیوان آب) سپس دقیقاً پس از یک ساعت از نوشیدن محلول گلوکز نمونه خون از شما گرفته شده و میزان قند خون تعیین می گردد.

شرایط بیمار برای انجام آزمایش تحمل گلوکز (OGTT):

باید در صورت امکان داروهایی که ممکن است بر تحمل گلوکز اثر گذار باشند را قطع نمایید. (با مشورت پزشک)

سه روز قبل از نمونه گیری وعده های غذایی باید به گونه ای باشد که بدن شما مقدار ۳۰۰-۲۰۰ گرم مواد قندی دریافت کرده باشد. آزمایش بعد از ۱۲-۱۰ ساعت ناشتایی بر روی بیماران سرپایی قابل انجام است. در فواصل نمونه گیری باید در وضعیت نشسته قرار گرفته و از کشیدن سیگار خودداری نمائید. آزمایش تحمل گلوکز نباید بر روی بیماران بستری در بیمارستان، بیماران غیر فعال و نیز بیماران با بیماری حاد انجام داد. آزمایش ساعت ۹-۷ صبح شروع شده و بعد از گرفتن نمونه ناشتا هر ۶۰-۳۰ دقیقه تا ۳ ساعت پس از میل نمودن محلول قندی، نمونه گیری تکرار می گردد. در فاصله بین خونگیری ها در محیط آزمایشگاه حضور داشته باشد و از پیاده روی، ورزش و همچنین خوردن و آشامیدن و مصرف دخانیات خودداری کنید. بدیهی است مصرف آب در حد متعارف بلامانع می باشد. استفراغ یا اسهال ممکن است نتایج آزمایش را تغییر دهد.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

راهنمای انجام آزمایشات

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده:

اسماعیل قائدشرف - کارشناس علوم آزمایشگاهی

تایید کننده:

دکتر امیررضا دهقانیا ن

(متخصص پاتولوژی، فلوشیپ مولکولار پاتولوژی و سیتوزنیک)

منابع:

روشهای تشخیص بالینی و مدیریت به وسیله متد های

آزمایشگاهی - هنری دیویدسون

بهار ۱۴۰۴

EDU-PT-160/B

